

Total No. of Printed Pages—7

2 SEM TDC EDCN (CBCS) DSC 2

2 0 2 3

(May/June)

EDUCATION

(Discipline Specific Course)

Paper : DSC-2

(Psychological Foundation of Education)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. (a) তলত দিয়া খালী ঠাইসমূহ পূৰণ কৰা : 1×4=4

Fill in the blanks of the following :

(i) শিক্ষা মনোবিজ্ঞানে শিক্ষাক _____ কেন্দ্ৰিক কৰি
তুলিলে।

Educational psychology had made
education as _____ centred.

(2)

(ii) _____ আচৰণবাদৰ প্ৰধান পৃষ্ঠপোষক আছিল।
_____ was the chief exponent of
behaviourism.

(iii) _____ সংযোগবাদ তত্ত্বৰ উদ্ভাৱক আছিল।
_____ was the originator of the
theory of connectionism.

(iv) ১২০ৰ পৰা ১২৯ৰ ভিতৰৰ বুদ্ধাংকৰ শিশুবোৰক
_____ বুলি কোৱা হয়।

Children with IQ of 120 to 129 are
called _____.

(b) তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : $1 \times 4 = 4$

Answer the following questions :

(i) মনোবিপ্লেশ্বৰ প্ৰধান প্ৰতিষ্ঠাপক কোন আছিল?

Who was the chief founder of
psycho-analysis?

(ii) “আগ্ৰহ মনোযোগৰ সুপ্ত অৱস্থা আৰু মনোযোগ
আগ্ৰহৰ সক্ৰিয় অৱস্থা।” কথাষাৰ কোনে
কৈছিল?

“Interest is latent attention,
attention is interest in action.” Who
said this statement?

(3)

(iii) আৱেগিক বুদ্ধিৰ পিতৃ কোন?

Who is the father of emotional
intelligence?

(iv) হাস্য প্ৰবৃত্তিৰ সৈতে জড়িত আৱেগটোৰ নাম কি?

Which is the emotion related to
laughing instinct?

2. তলত দিয়াসমূহৰ চমু টোকা লিখা : $4 \times 4 = 16$

Write short notes on the following :

(a) অদম, অহম আৰু অধিসত্তা

Id, ego and super-ego

(b) স্মৃতিৰ পৰিসৰ

Span of memory

(c) বুদ্ধিৰ সমূহ উপাদান তত্ত্ব

Group factor theory of intelligence

(d) আৱেগ আৰু সহজাত প্ৰবৃত্তিৰ মাজৰ সম্পৰ্ক

Relationship between emotion and
instinct

(4)

3. শিক্ষা মনোবিজ্ঞানৰ প্ৰকৃতিসমূহ কি কি? শ্ৰেণীকক্ষৰ শিক্ষাদানৰ বেলিকা শিক্ষা মনোবিজ্ঞানৰ গুৰুত্বসমূহ কেনে হোৱা দৰকাৰ, বৰ্ণনা কৰা। $4+10=14$

What are the nature of educational psychology? Describe the importance of educational psychology in classroom teaching.

অথবা / Or

- সামগ্ৰিকতাবাদ মনোবিজ্ঞান বুলিলে কি বুজা? সামগ্ৰিকতাবাদ মনোবিজ্ঞানৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি? সামগ্ৰিকতাবাদ মনোবিজ্ঞানৰ কোনবোৰ নীতি শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োগ কৰিব পাৰি, বহলাই বৰ্ণনা কৰা। $2+4+8=14$

What is meant by Gestalt psychology? What are the salient features of Gestalt psychology? What principles of Gestalt psychology are applicable in education? Discuss elaborately.

4. শিকনৰ স্থানান্তৰ বুলিলে কি বুজা? উপযুক্ত উদাহৰণসহ ঋণতাইকৰ শিকনৰ নীতিসমূহ আলোচনা কৰা। বৰ্তমান সময়ৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাত এই নীতিসমূহ কিমানদূৰ ব্যৱহাৰযোগ্য বুলি ভাবা? বিচাৰ কৰা। $2+6+6=14$

(5)

What is meant by transfer of learning? Discuss Thorndike's laws of learning with suitable examples. Do you think the laws are applicable in the present-day education system? Justify.

অথবা / Or

মনোযোগ কাক বোলে? মনোযোগ আৰু আগ্ৰহ দুয়োটাৰে মাজত কি সম্পৰ্ক আছে? শ্ৰেণীত শিক্ষকে শিক্ষার্থীৰ মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰিবৰ বাবে কি কি উপায় অৱলম্বন কৰিব পাৰে, পৰামৰ্শ দিয়া। $2+5+7=14$

What is meant by attention? What are the relationships between attention and interest? Suggest some measures a teacher should adopt for getting the attention of students in the classroom.

5. বুদ্ধি কি? বুদ্ধিৰ প্ৰধান উপাদানসমূহ বৰ্ণনা কৰা। স্পিৰেবমেনৰ বুদ্ধিৰ দ্বি-কাৰক তত্ত্বটো চমুৱাই বৰ্ণনা কৰা। $2+4+8=14$

What is intelligence? Discuss the main factors of intelligence. Describe, in brief, Spearman's two-factor theory of intelligence.

(6)

অথবা / Or

প্রতিভাসম্পন্ন শিশু কাক বোলে? প্রতিভাসম্পন্ন শিশুৰ লক্ষণসমূহ কি কি? সৃজনশীল আৰু প্রতিভাসম্পন্ন শিশুৰ মাজত কি কি পাৰ্থক্য আছে, বৰ্ণনা কৰা। $2+5+7=14$

What is meant by gifted children? What are the symptoms of gifted children? Describe the differences between creative and gifted children.

6. ব্যক্তিত্বৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি? ব্যক্তিত্ব বিকাশত প্ৰভাৱ পেলাৱা উপাদানসমূহ কি কি, বৰ্ণনা কৰা। যুগে বৰ্ণনা কৰা ব্যক্তিত্বৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ উল্লেখ কৰা। $3+5+6=14$

What are the characteristics of personality? Discuss the factors influencing personality development. Describe the different types of personality as stated by Jung.

অথবা / Or

মানসিক স্বাস্থ্য আৰু মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ ধাৰণাটো বৰ্ণনা কৰা। মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ জ্ঞানে শিক্ষকক কিদৰে সুস্থ শ্ৰেণীকক্ষৰ পৰিৱেশ গঢ়ি তোলাত সহায় কৰিব পাৰে, চাৰিটা যুক্তি দেখুওৱা। যি কোনো তিনিটা প্ৰতিবক্ষণ কৌশলৰ বৰ্ণনা কৰা। $3+4+7=14$

(7)

Describe the concept of mental health and hygiene. Give four reasons how knowledge of mental hygiene can help the teacher in creating healthy classroom atmosphere. Discuss any three processes of adjustment mechanism.

***